

Samhällsbyggnadsenheten
Matti Lagerblad
Planarkitekt
0521/60 55 54
matti.lagerblad@lansstyrelsen.se

Bygg- och miljökontoret i
Melleruds kommun
464 80 MELLERUD

Översiktsplan för Melleruds kommun, Västra Götalands län

Utställningshandlingar inkomna till Länsstyrelsen den 3 mars 2010

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Sammanfattning

Länsstyrelsen vill framhålla övergripande att översiktsplanen ger en god bild av kommunen och förutsättningarna framåt när det gäller planeringen av mark- och vatten. En relativt rimlig avvägning mellan hushållning av mark och vatten i förhållande till nya anspråk har gjorts. Värdefulla natur-, kultur- och friluftsvärden avses i stor utsträckning bevaras.

Kommunen har till stora delar beaktat de synpunkter Länsstyrelsen lämnade i samrådsyttrandet, daterat 2010-01-15. Ett fåtal synpunkter kvarstår dock som Länsstyrelsen finner väsentliga att lyfta fram.

I översiktsplanen redovisas förhållandevis många projekt med inriktning på boende. Länsstyrelsen vill uppmana kommunen att prioritera bland de föreslagna områdena så att de mest lämpliga tas i anspråk i första hand.

Länsstyrelsen konstaterar att många av de föreslagna utbyggnadsområdena ligger perifert i förhållande till befintlig service och kollektivtrafik och ger en ytterligare utglesning och utspridning av bebyggelsen. Detta försvårar att hålla uppe servicenivån och stödja befintliga investeringar och strukturer. Det leder också till ökat transportbehov och motverkar vissa av miljömålen.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen för naturvård och Natura 2000 i Kroppefjäll riskerar att skadas påtagligt med föreslaget område för vindkraft. När det gäller vindkraftsplaneringen i övrigt avger Länsstyrelsen sin syn på detta i samband med utställningen av vindbruksplanen.

Kommunen har pekat ut åtta s.k. LIS-områden, där landsbygdsutveckling ska kunna utgöra ett särskilt skäl till undantag från strandskyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen bedömer att området Grönhult fortfarande inte uppfyller grundvillkoren för LIS-område då det inte bygger på någon befintlig bebyggelse- eller servicestruktur. Övriga områden har övergripande förutsättningar att skapa sysselsättningsutveckling och underlag för service. Vissa av områdena kan behöva detaljstuderas ytterligare och anpassas för att

inte motverka syftet med strandskyddet. Se vidare nedan under avsnittet områdesvisa kommentarer.

Gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap MB har iakttagits avseende utomhusluft, buller och fisk- och musselvatten. Länsstyrelsen bedömer att de inte kommer att överträdas till följd av planen. När det gäller miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster, som fastställdes den 15 december 2009, har dessa inte hunnit inarbetas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner kan samordnas på ett lämpligt sätt.

Bebyggelse enligt planen bedöms inte bli olämplig med hänsyn till boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Översiktsplanen saknar i detta utställningsskede ett avsnitt som samlat redovisar de förslag till åtgärder som kommunen avser genomföra för att förverkliga planen.

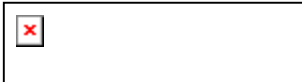
Riksintressen

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen inom Melleruds kommun i huvudsak kan tillgodoses. Länsstyrelsen bedömer dock att en vindkraftexploatering på Kroppefjäll är olämplig mot bakgrund av de många motstående intressen (bl a riksintresse för naturvård och närhet till Natura 2000-område) som finns i sin helhet i området. Rent praktiskt är det olämpligt att lägga in vissa vindkraftområden i översiktsplanen i detta läge då det pågår en särskild planering för vindkraft i form av ett tillägg till översiktsplanen. De lämpliga områdena för vindkraft kommer att fastställas i samband med antagandet av vindbruksplanen. Länsstyrelsen kommer att ge sin syn på vindkraftsutbyggnaden i stort i Dalsland i samband med utställningen av den gemensamma vindbruksplanen.

En annan konflikt som har noterats i planen är mellan det allmänna intresset av landsbygdsutveckling i strandnära lägen och riksintresset för det rörliga friluftslivet. Länsstyrelsen anser att riksintresset inte skall behöva skadas påtagligt om tillräcklig hänsyn tas i samband med detaljplaneläggningen.

Strandskydd och LIS-områden

Översiktsplanen ska ge vägledning inför beslut om dispens från strandskyddet när det gäller möjligheten att återropa det särskilda skälet landsbygdsutveckling. Detta innebär att vissa lättnader från strandskyddet ska kunna medges i områden där det finns goda förutsättningar för sysselsättningsutveckling och/eller ökat serviceunderlag. I planen pekas åtta s.k. LIS-områden ut varav fem är utefter Vänerkusten.

Länsstyrelsen bedömer i stort att det är en relativt begränsad del av kommunens vattenområden som pekas ut som LIS-områden. Den övergripande strategin att komplettera och förtäta befintliga bebyggelseområden är bra. Länsstyrelsen ser positivt på strävan att lokalisera bebyggelsen så att den inte hamnar närmare vattenlinjen och att tillgängligheten inte ska försämrans.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på den bevarandeariktning av strandområden som uttrycks i planen genom att i stort sett samtliga mer orörda strandområden, både utefter Vänern och i inlandet, markeras som områden av stort värde för naturvård, rekreation och rörligt friluftsliv.

Länsstyrelsen bedömer att utpekandet av Grönhult som ett s.k. LIS-område inte kan accepteras mot bakgrund av att området inte kan anses vara lämpligt för landsbygdutveckling. En viktig utgångspunkt med LIS-områden är att de ska bidra till att förstärka och stötta befintliga strukturer. Grönhult ligger relativt perifert och i mycket glesbebyggt område, vilket gör att det är svårt att se hur en etablering av boende skulle bidra till serviceunderlag eller långsiktig sysselsättningsutveckling.

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av planen i sig inte kommer att medföra att gällande miljökvalitetsnormer överträds för:

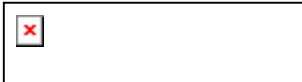
- utomhusluft
- buller
- fisk- och musselvatten

Vattenmyndigheten i Västerhavets vattendistrikt beslutade den 15 december 2009 om kvalitetskrav i form av miljökvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster och om ett åtgärdsprogram som riktar sig till myndigheter och kommuner. Dessa har inte behandlats i miljökonsekvensbeskrivningen. Länsstyrelsen har förståelse för att kommunen ännu inte har hunnit arbeta in beslutet i MKB. Länsstyrelsen ser mycket positivt på att kommunen har beskrivit, i både text och kartmaterial, vilka vatten som är klassade och deras status. ÖP bör kompletteras med de sju punkter i åtgärdsprogrammet som är direkt riktade till kommunerna enligt nedan:

Kommunerna behöver, inom sin tillsyn av verksamheter och föroreningsskadade områden som kan ha negativ inverkan på vattenmiljön, prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

Kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.

Kommunerna behöver inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk status och god kvantitativ status.

Kommunerna behöver tillse att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m³/dag, har god kemisk status och god kvantitativ status och ett långsiktigt skydd.

Kommunerna behöver utveckla sin planläggning och prövning så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds.

Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelserna, utveckla vatten- och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status eller god kvantitativ status.

Kommunerna behöver i samverkan med länsstyrelserna ta fram underlag och genomföra åtgärder för att minska påverkan från de delar av det rörliga friluftslivet, exempelvis båtutrustning, som kan ha en negativ inverkan på vattenmiljön, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk eller god kemisk status.

Ur ett planeringsperspektiv är det väsentliga hur ett genomförande av översiktsplanen är förenlig med miljökvalitetsnormerna. Det vore enligt Länsstyrelsens uppfattning av stort värde om kommunen hann med att uppdatera MKB med de nya MKN för vatten och redovisa huruvida översiktsplanen är förenlig med dessa innan ett antagande sker.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt.

Samverkan över kommungränser i olika angelägenheter gynnar som regel en kommuns utveckling. Vissa frågor är också av en sådan regional betydelse att de bättre kan belysas och övervägas i ett större perspektiv. Länsstyrelsen är positiv till samarbetet med grannkommunerna i Dalsland i olika sammanhang och föreslår att kommunen fortsätter denna samverkan. Det är bra att samverkan redovisas i planen.

Hälsa och säkerhet

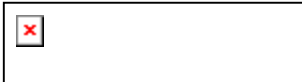
Miljö- och riskfaktorer redovisas på ett tydligt och pedagogiskt sätt text och på karta. Planen bedöms inte behöva medföra några sådana problem avseende människors hälsa eller säkerhet, att de i ett senare planeringsskede skulle ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 12 kap PBL.

Allmänt

Andra statliga sektorsmyndigheter, som i samrådsskedet framfört synpunkter, har efter bearbetning av planförslaget beretts tillfälle till förnyade ställningstaganden. Nu inkomna yttranden från sådana myndigheter översänds till kommunen tillsammans med detta granskningsyttrande för kännedom.

Grunddragen i mark- och vattenanvändningen

Melleruds kommun är en landsbygdskommun och planerar för bebyggelseutveckling på många spridda platser i kommunen. Länsstyrelsens har en förståelse för ambitionen att tillåta en gles bebyggelsestruktur men bedömer

med hänsyn till långsiktig hållbarhet är att det är lämpligare att aktivt planera för en förtätning av befintliga tätorter, byar och sammanhängande bebyggelsegrupper där man ger plats för både bostäder, service, kollektivtrafikförsörjning och icke miljöstörande verksamheter är bättre. Då kan man kanske på lång sikt minska resandet till och från bostäder, arbetsplatser och servicefunktioner. Länsstyrelsen vill uppmana kommunen att prioritera bland de föreslagna områdena så att de mest lämpliga tas i anspråk i första hand.

Den spridda bebyggelsen är även ur ett kommunalekonomiskt perspektiv en dyrare lösning eftersom det blir dyrare att driva kommunen ju mer splittrat samhället är geografiskt.

Övergripande anser Länsstyrelsen att avvägningen mellan hushållning och ianspråktagande av mark är god. De allmänna intressena och riksintressen har fått relativt stor tyngd i avvägningarna. De mest bevarandevärda områdena utifrån naturvård, friluftsliv, besöksnäring och kulturmiljö har kommunen slagit vakt om i översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser att frågorna om gemensamma VA-lösningar för många av de områden som avses kompletteras är mycket viktiga för att uppnå förbättringar avseende vattenkvaliteten. Länsstyrelsen ser det därför väsentligt att detaljplaner avses tas fram där VA-frågorna blir en av de centrala frågorna.

Områdesvisa kommentarer

Kroppefjäll

Länsstyrelsen bedömer att vindkraftetableringar på Kroppefjäll är olämpligt mot bakgrund av de stora värden som finns sammantaget utifrån bland annat naturvärden, friluftslivet, turismen och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen kommer att utveckla sin syn på vindkraftplaneringen i Dalsland i samband med utställningen av vindbruksplanen. Vindbruksområden bör ej redovisas i översiktsplanen eftersom det pågår en särskild planprocess för det ändamålet och inte är tidsmässigt i fas med översiktsplanen.

Vita Sannar

En utveckling av Vita Sannars camping för att utveckla besöksnäringen och förstärka stråket hamnen, golfbanan och centralorten ser Länsstyrelsen som en mycket positiv inriktning och bör prioriteras. Länsstyrelsen är mycket tveksam till lämpligheten av att ianspråkta ytterligare strandområden på själva Örnudden. Det torde finnas bättre förutsättningar att förtäta och komplettera i anslutning till befintligt detaljplaneområde.

Järns sannar

Området kring Järns sannar har idag endast mycket gles och spridd bebyggelse. Länsstyrelsen ser endast begränsade förutsättningar för en försiktig förtätning bakom den befintliga bebyggelsen i förhållande till Vänern. I översiktsplanen saknas en mer detaljerad och tydlig avgränsning varför

lämplig placering och omfattning av tillkommande bebyggelsen får detaljstuderas och anpassas i kommande detaljplanering.

Näs Sannar

När det gäller området Näs Sannar ser Länsstyrelsen vikten av att bebyggelsen inte sprider sig norr respektive söder om befintligt detaljplaneområde. Det torde finnas utrymme för kompletterande bebyggelse bakom den befintliga bebyggelsen västerut mot vägen.

Håverud/Båttjärnet

Området har lyfts in nu till utställningen och finns inte omnämnd i MKB och den påverkan området kan tänkas ha på till exempel riksintresset för friluftsliv. I samband med detaljplanläggning för området behöver exploateringen analyseras med avseende på risken för påtaglig skada på de riksintressanta natur- och friluftsvärden.

Stockenäs

Det är viktigt att i första hand förtäta inom det södra planområdet i stället för att ta ny mark i anspråk. Den lucka, på nästan en kilometer, som finns mellan de två planområdena är viktig att bevara obebyggd. Även själva Stockenäsudden har mycket stora bevarandevärden och behöver därför värnas från ny bebyggelse.

Vibergsön

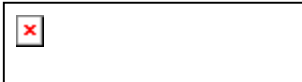
Länsstyrelsen ser det positivt att Vibergsön avses detaljplanläggas, vilket är nödvändigt för att klara ut lämplig bebyggelseutveckling i förhållande till de intressen som finns avseende kulturmiljövård, friluftsliv, naturvård och strandskydd. En annan viktig förutsättning för att kunna bebygga området är att en gemensam VA-lösning kan ordnas. Planerad bebyggelseutveckling är inte närmare preciserad i översiktsplanen varför Länsstyrelsen inte i nuläget kan ta ställning till bebyggelseutvecklingens lämplighet. Kommande detaljplanläggning får utvisa i vilken utsträckning Vibergsön tål en utbyggnad och Länsstyrelsen har då möjlighet att bedöma lämpligheten.

Åsensbruk

Länsstyrelsen ser positivt på att skapa förutsättningar för ett ökat befolkningsunderlag i Åsensbruk. Länsstyrelsen är däremot tveksam till lämpligheten av placeringen av bebyggelsen öster om järnvägen som kommer att innebära en barriäreffekt och säkerhetsrisk om inte en planskildhet skapas. Det är även tveksamt utifrån strandskyddets syften att ett så tätortsnära strandområde tas i anspråk. Detta område är av stort friluftsvärde för invånarna i tätorten. I första hand bör alternativ väster om järnvägen prövas för att få en bättre koppling till tätorten.

Snäcke

När det gäller området kring Snäcke kanal kan konstateras att området är mycket känsligt för påverkan på grund av höga natur-, kultur- och friluftsvärden. Området är också ganska begränsat i storlek vilket gör att utrymmet för nybebyggelse inte är så stort. Ett noggrant övervägande behöver

ske om nyttan med en exploatering av ett fåtal byggnader verkligen överväger intrånget i den värdefulla miljön. Detaljplanearbetet får utvisa om det går att anpassa bebyggelsen utan att påtaglig skada behöver uppstå.

Planens konsekvenser

Det är relativt lätt att få en överblick över planens konsekvenser på ett övergripande och översiktligt sätt. Miljökonsekvensbeskrivningen är dock inte uppdaterad med ändringarna efter samrådsskedet. Det är viktigt att MKB beskriver det justerade planförslagets konsekvenser inför antagandet så att kommunfullmäktige har rätt beslutsunderlag.

Åtgärder för att fullfölja planen

Översiktsplanen saknar i detta utställningsskede ett avsnitt som samlat redovisar de förslag till åtgärder som kommunen avser genomföra för att förverkliga planen.

Beredning, deltagande

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från Banverket, Försvarsmakten, Statens geotekniska institut, Swedgas AB, Transportstyrelsen, Luftfartsavdelningen, Vägverket och Vattenfall eldistribution AB. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Detta granskningsyttrande har beslutats av länsöverdirektör Göran Bengtsson efter föredragning av planarkitekt Matti Lagerblad. I den slutliga handläggningen har även Charlotte Lindström naturvårdsenheten, Morgan Andersson vattenvårdsenheten, Ulf Gustavsson Enheten för skydd och säkerhet och Sten Wolme miljöskydds-enheten deltagit.

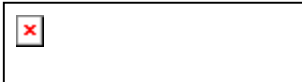
Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 12 kap. plan- och bygglagen i ett senare planeringsskede.

Göran Bengtsson

Matti Lagerblad

Yttranden för kännedom från:

Banverket daterat 2010-03-24, Försvarsmakten daterat 2010-03-22, Statens geotekniska institut daterat 2010-03-26, Swedegas daterat 2010-03-11, Transportstyrelsen/Luftfartsavdelningen daterat 2010-03-30, Vägverket daterat 2010-03-31 och Vattenfall eldistribution AB daterat 2009-08-26.

Kopia till:

Trafikverket
Boverket
Jernhusen AB, Region Väst
Lantmäterimyndigheten
Luftfartsstyrelsen
Regionmuseet
TeliaSonera Sverige AB
Skogsstyrelsen, Västra Götaland
Transportstyrelsen
Statens Geotekniska Institut
Svenska Kraftnät
Swedegas AB
Vattenfall Eldistribution AB
Försvarsmakten, HK

Kommunstyrelsen i:
Melleruds kommun
Åmåls kommun
Vänersborgs kommun
Bengtsfors kommun
Färgelanda kommun

Akten, Pärmen
Enheten för skydd och säkerhet
Kulturmiljöenheten
Landsbygdsenheten
Miljöskydds-enheten
Naturvårdsenheten
Vattenvårdsenheten
Rättsenheten
Samordning